

Załącznik do Uchwały Nr .....
Rady Miejskiej w Dąbrowie Górniczej
z dnia ..... 2018 roku

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA 2019 ROK

Spis treści

I.	Wprowadzenie	3
II.	Działania podejmowane w mieście	3
III.	Realizator/współrealizatorzy/partnerzy programu	9
IV.	Adresaci programu	10
V.	Cel programu, zadania	10
VI.	Źródła i zasady finansowania zadań	15
VII.	Sprawozdanie	15

I. WPROWADZENIE

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r. (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r. poz. 1030, z późn. zm.) przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych gminy.

W myśl powyższego opracowany został dla Dąbrowy Górniczej Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na 2019 rok, w którym określone zostały zadania konieczne do realizacji wobec występujących problemów narkomanii na terenie gminy. Program zawiera propozycje działań służących rozwijaniu lokalnego systemu rozwiązywania problemów narkomanii, o które wnosili jego współrealizatorzy, tj. jednostki organizacyjne miasta, wydziały Urzędu Miejskiego, organizacje pozarządowe, instytucje oraz inne uprawnione podmioty.

Cele strategiczne i zadania Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii są zbieżne z celami strategicznymi i działaniami wskazanymi w obszarze polityki społecznej w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Dąbrowy Górniczej na lata 2016 – 2020 (Uchwała nr XIII/287/2015 Rady Miejskiej w Dąbrowie Górniczej z dnia 16 grudnia 2015 r. wraz ze zmianami wprowadzonymi uchwałą nr XXV/560/2017 r. Rady Miejskiej w Dąbrowie Górniczej z dnia 29 marca 2017 r.). Program uwzględnia także działania podejmowane w zakresie realizacji celu operacyjnego dotyczącego profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi określonego w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2016 – 2020.

Działania wynikające z Programu tworzą system pomocy dla wielu grup odbiorców na różnych etapach zagrożenia problemami narkomanii.

Program adresowany jest do wszystkich mieszkańców Dąbrowy Górniczej, a w szczególności do osób z grup ryzyka, uzależnionych i ich rodzin, osób fizycznych, prawnych i podmiotów nie posiadających osobowości prawnej, realizujących zadania w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów narkomanii.

Zadania ujęte w Gminnym Programie Przeciwdziałania Narkomanii prowadzone będą m.in. przez jednostki organizacyjne miasta, wydziały Urzędu Miejskiego, organizacje pozarządowe, instytucje oraz inne uprawnione podmioty.

Koordynatorem i realizatorem części zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na 2019 rok jest Urząd Miejski w Dąbrowie Górniczej – Wydział Zdrowia, Polityki Społecznej i Aktywizacji Zawodowej.

Program uzyskał pozytywną opinię Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, a także został poddany konsultacjom społecznym z organizacjami pozarządowymi, działającymi na rzecz problematyki uzależnień na terenie miasta oraz z mieszkańcami Dąbrowy Górniczej.

Realizacja zadań Gminnego Programu finansowana będzie z dochodów gminy z tytułu wpływu z opłat pobieranych za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Zgodnie z art. 18² pkt 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r. poz. 487, z późn. zm.) wymienione środki finansowane mogą być wykorzystane na realizację m.in. gminnego programu przeciwdziałania narkomanii oraz zadań prowadzonych przez placówki wsparcia dziennego, o których mowa w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

II. DZIAŁANIA PODEJMOWANE W MIEŚCIE

Jak zaznaczono na wstępie podstawę prawną rozwiązywania problemów narkomanii stanowi ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r. (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r. poz. 1030, z późn. zm.), która nakłada na organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego

szereg obowiązków związanych z realizacją zadań w zakresie przeciwdziałania narkomanii. Ustawa definiuje zadania i sposoby ich realizacji, których znaczna część ze względu na taki sam charakter działań, grupy adresatów oraz źródło finansowania (środki finansowe pochodzące z opłat pobieranych za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych) prowadzona będzie łącznie z zadaniami ujętymi w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2019 rok.

W myśl powyższego w Dąbrowie Górniczej realizowanych jest szereg zadań z obszaru działań profilaktycznych, promocji zdrowego stylu życia oraz alternatywnych form spędzania czasu wolnego bez narkotyków i innych substancji psychoaktywnych.

1. Punkt ds. Uzależnień od Narkotyków

W Dąbrowie Górniczej przy ul. Adamieckiego 13 ma swoją siedzibę Punkt ds. Uzależnień od Narkotyków, którego działalność koordynowana jest przez Wydział Zdrowia, Polityki Społecznej i Aktywizacji Zawodowej. W Punkcie udzielana jest profesjonalna, bezpłatna pomoc osobom uzależnionym od narkotyków lub zagrożonym uzależnieniem i członkom ich rodzin przez specjalistów ds. uzależnień. Punkt jest miejscem, w którym osoby ryzykownie i problemowo używające narkotyki i inne środki psychoaktywne otrzymują fachowe porady od specjalistów na temat form terapii, miejsc leczenia ambulatoryjnego bądź stacjonarnego.

W Punkcie prowadzi się szereg działań, w tym:

- rozpoznanie problemu zgłaszanego przez klienta;
- motywowanie osób uzależnionych lub zagrożonych uzależnieniem i członków ich rodzin do podjęcia wsparcia psychoterapeutycznego i leczenia specjalistycznego;
- udzielanie wsparcia osobom uzależnionym po zakończeniu leczenia;
- udzielanie pomocy młodzieży eksperymentującej z narkotykami oraz ich rodzicom.

W 2016 roku ze wsparcia specjalistów skorzystało 112 osób, w 2017 r. – 125 osób, w I półroczu 2018 r. – 68 osób.

2. Miejski Telefon Zaufania

W strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej od 2012 roku działa Miejski Telefon Zaufania, który czynny jest codziennie w godz. od 19.00 do 22.00. Dyżurujący konsultanci udzielają wsparcia osobom znajdującym się w sytuacjach kryzysowych, wynikających w szczególności z problemów alkoholowych, przemocy w rodzinie, narkomanii i innych uzależnień.

W 2016 r. udzielono wsparcia 150 osobom, w 2017 r. - 181 osobom, w I półroczu 2018 r. – 124 osobom.

3. Udzielanie wsparcia w zakresie porad prawnych

Od kilku już lat Miasto ogłasza otwarte konkursy ofert na dotacje z budżetu Gminy Dąbrowa Górnicza na realizatora zadania z zakresu przeciwdziałania patologiom społecznym i profilaktyki uzależnień pn.: „Udzielanie porad prawnych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii”. Beneficjentami zadania są osoby uzależnione i zagrożone uzależnieniem oraz ich rodziny. W ramach zadania prawnicy udzielają bezpłatnych porad prawnych. Organizacją realizującą to zadanie była przez ostatnie dwa lata Fundacja „Godne Życie” z siedzibą przy ul. Św. Antoniego 107.

W ramach projektu funkcjonowały trzy punkty poradnictwa prawnego zlokalizowane:

- w siedzibie Domu Harcerza, ul. Królowej Jadwigi 8,
  - w Miejskiej Bibliotece Publicznej, ul. Kościuszki 25
- oraz w Centrum Handlowym „Pogoria”, ul. Sobieskiego 6.

W 2016 r. prawnicy udzielili 500 porad, natomiast w 2017 r. - 290.

4. Profilaktyka dla osób niepełnosprawnych

W 2017 r. wychodząc naprzeciw osobom z niepełnosprawnością, dotkniętym problemem uzależnień od alkoholu i innych środków psychoaktywnych Miasto ogłosiło konkurs ofert na zadania publiczne pn. program profilaktyki uzależnień od alkoholu i środków psychoaktywnych. W wyniku rozstrzygnięcia konkursu realizatorem zadania zostało Stowarzyszenie KROKUS z siedzibą w Dąbrowie Górniczej, ul. Tysiąclecia 6/277, które prowadziło w Klubie Integracyjno-Terapeutycznym dla Osób Niepełnosprawnych „Żyjemy wśród Was” zlokalizowanym przy ul. Piłsudskiego 36/627C program profilaktyczny pn. „Profilaktyka z Krokusem”. Celem było promowanie trzeźwego stylu życia poprzez podniesienie wśród osób z niepełnosprawnością i ich rodzin poziomu wiedzy nt. zagrożeń i konsekwencjach wynikających z używania alkoholu i innych środków psychoaktywnych. W ramach programu zajęcia warsztatowe z uczestnikami prowadzili terapeuci uzależnień. Działania skierowane były do grupy 30 osób niepełnosprawnych powyżej osiemnastego roku życia oraz ich rodzin/opiekunów prawnych.

5. Profilaktyka dla osób bezdomnych

W trosce o osoby bezdomne uzależnione od alkoholu i innych środków psychoaktywnych Miasto ogłosiło konkurs ofert na zadanie publiczne pn. program profilaktyki uzależnień od alkoholu i środków psychoaktywnych dla osób bezdomnych z Dąbrowy Górniczej. W wyniku rozstrzygnięcia konkursu środki finansowe na realizację tego zadania zostały przyznane Caritasowi Diecezji Sosnowieckiej z siedzibą w Sosnowcu, ul. Korczaka 5. Caritas realizował wymienione zadanie poprzez prowadzenie programu profilaktycznego w Schronisku dla Bezdomnych w Ząbkowicach przy ul. Al. Zwycięstwa 6. Program opierał się na indywidualnych i grupowych spotkaniach z osobami bezdomnymi i zagrożonymi bezdomnością, podczas których podejmowano próby motywowania do walki z nałogami.

W okresie realizacji, tj. od marca do grudnia 2017 r. w zajęciach prowadzonych przez Caritas uczestniczyło 121 osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością.

6. Centrum Integracji Społecznej

Na terenie Dąbrowy Górniczej przy ul. Wapiennej 17 działa Centrum Integracji Społecznej, prowadzone przez Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczynne z siedzibą w Kluczach, które wspiera osoby długotrwale bezrobotne, borykające się m.in. z uzależnieniem od alkoholu i innych środków psychoaktywnych. Stowarzyszenie otrzymuje od Miasta wsparcie w formie dotacji na działalność CIS. W organizowanych w Centrum zajęciach z zakresu profilaktyki uzależnień w 2017 r. uczestniczyło 17 osób.

7. Leczenie odwykowe

Mieszkańcy Dąbrowy Górniczej mają zapewnioną dostępność do świadczeń zdrowotnych w obszarze leczenia odwykowego. W mieście funkcjonują dwa ośrodki leczenia uzależnień, do których pacjenci przyjmowani są na bieżąco:

1) Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia, będąca w strukturach NS ZOZ Przychodnia „Merkury” Sp. z o. o, ul. Adamieckiego 13. Poradnia udziela świadczeń zdrowotnych w ramach kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia dla osób uzależnionych od alkoholu w ramach prowadzonego programu podstawowego, terapii pogłębionej dla osób po podstawowej terapii uzależnień, a także dla osób współuzależnionych w ramach prowadzonych grup psychoedukacyjno-rozwojowych dla żon i matek alkoholików, terapii indywidualnej dla współuzależnionych – etap podstawowy i pogłębiony. Świadczenia udzielane są przez lekarza psychiatrę, specjalistę psychoterapii uzależnień, psychologa klinicznego i instruktora terapii uzależnień. Oprócz terapii dla osób uzależnionych od alkoholu terapie dla osób z uzależnieniem krzyżowym, tj. uzależnieniem od alkoholu, narkotyków i innych środków odurzających.

W Poradni leczono w 2016 r. - 5056 pacjentów, natomiast w 2017 r. - 5411 pacjentów.

2) Fundacja „Droga” – Centrum Zdrowia Psychicznego z siedzibą przy ul. Al. J. Piłsudskiego 92/56. Ośrodek udziela świadczeń zdrowotnych finansowanych z kontraktu Narodowego Funduszu Zdrowia w ramach: Poradni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia, Poradni Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych i Oddziału Dziennego Terapii Uzależnienia od Alkoholu. Świadczenia udzielane są przez lekarza psychiatrę, specjalistę terapii uzależnień i psychologa. Na terenie ośrodka działa także grupa Anonimowych Alkoholików.

W ośrodku leczono się w 2016 r. – 1037 pacjentów, a w 2017 r. – 1241.

Równie ważnym podmiotem prowadzącym działalność leczniczą w obszarze leczenia uzależnienia od alkoholu jest Zagłębiowskie Centrum Onkologii - Szpital Specjalistyczny im. Sz. Starkiewicza – Oddział Psychiatryczny z siedzibą przy ul. Krasińskiego 43, do którego przyjmowani są pacjenci z rozpoznaniem zaburzeń zachowania spowodowanych używaniem alkoholu, narkotyków, psychoz alkoholowych i ostrych zespołów abstynencyjnych oraz innych zaburzeń wynikających z uzależnienia od alkoholu, narkotyków i innych środków psychoaktywnych. W 2017 r. w Oddziale Psychiatrycznym leczono 218 osób z rozpoznaniem ww. zaburzeń.

8. Działalność profilaktyczna na rzecz dzieci i młodzieży

W działalność profilaktyczną na rzecz dzieci i młodzieży zaangażowane są lokalne stowarzyszenia i organizacje pozarządowe.

Dąbrowska Fundacja „Godne Życie”, Stowarzyszenie „Dar Serca” i Polskie Towarzystwo Kulturalne prowadziły w 2017 roku **placówki wsparcia dziennego w formie opiekuńczej**, które miały siedziby kolejno: w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 2 przy ul. Prusa 3, w budynku Warsztatów Terapii Zajęciowej przy ul. Św. Antoniego 107, w Domu Harcerza przy ul. Królowej Jadwigi 8, w Szkole Podstawowej nr 20 przy ul. Adamieckiego 12 i w V Liceum Ogólnokształcącym przy ul. Czapińskiego 8. Na terenie miasta funkcjonowała również prowadzona przez Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Dzieci i Młodzieży „Małolat” **placówka wsparcia dziennego w formie specjalistycznej** przy ul. Al. Zwycięstwa 79. Placówki wsparcia dziennego to ważny i potrzebny element systemu wspierania rodziny mającej trudność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Placówki zapewniają wychowankom wszechstronne wsparcie: począwszy od potrzeb podstawowych, jak opieka, bezpieczeństwo, wyżywienie, poprzez pomoc w nauce, wsparcie emocjonalne w sytuacjach trudnych, aż po ciekawe zajęcia rozwojowe i profilaktyczne. Ma to szczególne znaczenie w przypadku dzieci z rodzin z problemami.

Placówki wsparcia dziennego działają w mieście od wielu lat. W 2016 r. wsparciem objęto 210 dzieci, natomiast w 2017 r. wsparciem objęto 226 dzieci.

Corocznie w dąbrowskich szkołach podstawowych i gimnazjach prowadzone są **w ramach zajęć pozalekcyjnych programy z zakresu profilaktyki uzależnień**. Programy oparte na podstawie przeprowadzonych szkolnych diagnoz opracowują nauczyciele, pedagodzy i wychowawcy świetlic z tychże szkół. Zajęcia kierowane są do uczniów pochodzących przede wszystkim z rodzin dysfunkcyjnych wymagających wsparcia i pomocy. W 2016 r. programy prowadzone były w 20 placówkach oświatowych, uczestniczyło w nich 705 uczniów, natomiast w 2017 r. zajęcia odbyły się w 18 placówkach i uczestniczyło w nich 591 uczniów.

Ponadto w 3 placówkach oświatowych zrealizowano program profilaktyczny pn. **„Program Przeciwdziałania Przyjmowaniu Substancji Uzależniających przez Uczniów Unplugged”**, adresowany do uczniów w wieku 12-14 lat oraz ich rodziców i nauczycieli. Program powstał w ramach międzynarodowego projektu EU-Drug Abuse Prevention, finansowanego ze środków Unii Europejskiej i jest rekomendowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji i Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii. Celem programu jest ograniczenie inicjacji używania substancji psychoaktywnych (alkoholu, papierosów, narkotyków), a także opóźnianie przejścia od fazy eksperymentalnego ich używania do fazy używania problemowego. W programie uczestniczyło 188 uczniów i 42 nauczycieli.

W ramach zadań z zakresu profilaktyki uniwersalnej przedszkolakom i dzieciom z najmłodszych klas szkół podstawowych od kilku lat prezentowane są **interaktywne teatrzyki edukacyjno-profilaktyczne**, poruszające tematykę promocji zdrowego stylu życia, pierwszych możliwych kontaktów z używkami, bezpiecznych zachowań w domu i na placach zabaw, agresji wśród dzieci, przemocy rówieśniczej i cyberprzemocy. Rocznie w teatrzykach uczestniczy ok. 3000 najmłodszych widzów (w 2016 r. teatrzyki wystawiono w 25 placówkach oświatowych, w 2017 r. w 28).

Wspólnie z placówkami oświatowymi, prowadzonymi przez Miasto w okresie ferii zimowych i wakacji letnich organizowane są bezpłatne **półkolonie dla dzieci i młodzieży** ze szkół podstawowych.

Rekrutacji podlegają w pierwszej kolejności uczniowie pochodzący z rodzin zagrożonych problemem alkoholowym lub innymi uzależnieniami oraz z rodzin o trudnej sytuacji materialnej i życiowej.

W ramach zajęć półkolonijnych odbywają się:

- prelekcje, wykłady nt. przeciwdziałania przemocy,
- projekcje filmów dot. dopalaczy, stosowania używek, spożywania alkoholu,
- zajęcia plastyczne o tematyce profilaktycznej,
- zajęcia edukacyjne nt. świadomego korzystania z Internetu (cyberprzemoc),
- rozmowy i dyskusje profilaktyczne,
- zajęcia twórcze,
- konkursy interdyscyplinarne,
- turnieje wiedzy o uzależnieniach.

W 2016 roku w okresie ferii zimowych zorganizowano wypoczynek w 11 placówkach oświatowych, w których uczestniczyło 577 uczniów, natomiast w okresie wakacji letnich półkolonie zorganizowano w 19 placówkach oświatowych dla 1359 uczniów.

W 2017 roku w okresie ferii zimowych zorganizowano wypoczynek w 11 placówkach oświatowych, w których uczestniczyło 597 uczniów, natomiast w okresie wakacji letnich półkolonie zorganizowano w 18 placówkach oświatowych dla 1292 uczniów.

Nowym projektem przeprowadzonym w 2017 r. w okresie wakacji letnich było zorganizowanie 10 dniowego wyjazdowego obozu profilaktycznego dla 32 uczniów klasy mundurowej z III Liceum Ogólnokształcącego w Dąbrowie Górniczej.

Nowym zadaniem profilaktycznym, rozpoczętym w 2017 r. i kontynuowanym w 2018 r. we współpracy z Zespołem Szkół Ogólnokształcących nr 2 jest projekt pn.: „Zapobiegam – reaguję – w mundurze siła”. Projekt obejmuje zintegrowane działania profilaktyczne z zakresu profilaktyki uzależnień, promocji zdrowia i zachowań problemowych/ryzykownych i skierowany jest do całej społeczności szkolnej ZSO nr 2 oraz mieszkańców miasta. W ramach projektu odbywają się m.in. prelekcje ze specjalistami ds. nieletnich, warsztaty z zakresu profilaktyki uzależnień, turnieje wiedzy i kampanie profilaktyczne, a także akcje informacyjne w środowisku lokalnym.

Jednym z elementów projektu jest zorganizowanie w okresie wakacji letnich wyjazdowego obozu survivalowego profilaktyczno-integracyjnego w ośrodku obozowo-biwakowym hufca ZHP Ruda Śląska w Kuźnicy Brzeźnickiej dla uczniów klas mundurowych. W 2017 r. w obozie uczestniczyło 32 uczniów z klasy mundurowej o profilu policyjnym, natomiast w 2018 r. 59 uczniów z klasy mundurowej o profilu policyjnym i profilu wojskowym.

Uczniowie dąbrowskich szkół aktywnie uczestniczyli w **kampaniach edukacyjno-profilaktycznych**, np. tj. kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, „Narkotyki – to mnie nie kręci!”, „Przemoc boli”, „Pijani kierowcy i bezpieczeństwo na drodze”. W celu realizacji tych przedsięwzięć uczestnicy otrzymali pakiety materiałów edukacyjnych, o treściach dotyczących przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii i przemocy, które omawiane i przerabiane były z pomocą nauczycieli w poszczególnych placówkach oświatowych.

Poza wymienionymi działaniami profilaktycznymi, skierowanymi do uczniów w 3 placówkach oświatowych realizowane były programy pn. „**Szkoła dla Rodziców**”. Autorami i jednocześnie realizatorami tych projektów byli nauczyciele z danych szkół, natomiast adresatami byli

rodzice/opiekunowie prawni uczniów, którzy zaobserwowali u swoich dzieci niepokojące zachowania mogące wskazywać na podejmowanie prób eksperymentowania z alkoholem, dopalaczami, paleniem papierosów, a także uzależnienia behawioralne: fonoholizm, uzależnienie od komputera i internetu. Celem programów było pogłębianie świadomości rodziców, dotyczącej przyczyn uzależnień oraz zagrożeń z nich wynikających, a także zdobycie umiejętności zapobiegania uzależnieniom u swoich dzieci i radzenia sobie z nimi.

Do lokalnych projektów profilaktycznych z zakresu edukacji publicznej należy zaliczyć plenerowe festyny rodzinne o charakterze edukacyjno-rekreacyjnym, odbywające się pn. **„Dąbrowa Górnicza mówi NIE uzależnieniom”**, które corocznie organizowane są w poszczególnych dzielnicach miasta. Celem imprez jest zachęcanie społeczności lokalnej, w tym przede wszystkim dzieci i młodzieży, do alternatywnego wobec uzależnień sposobu spędzania wolnego czasu i wypoczynku oraz budowanie w mieście klimatu przyjaznego profilaktyce. W 2017 r. imprezy zorganizowane zostały przy współpracy z radami dzielnic: Strzemieszyce Małe, Ujejsce, Trzebieszewice, Antoniów, Łosień, Tuczawa i Strzemieszyce Wielkie.

9. Inne działania

Działania profilaktyczne na terenie miasta podejmuje również Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna, która w 2017 roku realizowała akcje profilaktyczne z zakresu bezpieczeństwa sanitarnego, które były kontynuacją działań z roku 2016:

„Dopalacze – wypalacze. Groźne narkotyki”

W przygotowanych punktach informacyjno-edukacyjnych prowadzono poradnictwo na temat profilaktyki uzależnień. Duże zainteresowanie wzbudziły wśród młodzieży badania przy wykorzystaniu tzw. alko i narkogogli. Badania „co widzi i jak zachowuje się” osoba będąca pod wpływem środków odurzających uświadomiły młodzieży jak alkohol i narkotyki działają na nasze zmysły.

Akcje profilaktyki zdrowotnej w powyższym zakresie przeprowadzono w następujących obiektach: ArcelorMittal Poland, Zespół Szkół Technicznych, Zespół Szkół Zawodowych „Szttygarka”, Zespół Szkół Plastycznych, Park Hallera „Dzień Seniora”, Zespół Szkół Sportowych, II Liceum Ogólnokształcące, Techniczne Zakłady Naukowe, Szkoła Podstawowa nr 11.

W Zespole Szkół Sportowych zaangażowano się w przygotowanie warsztatów dla młodzieży na temat profilaktyki uzależnień (tor przeszkód z alko i narkogoglami; prelekcja z wykorzystaniem projekcji filmów edukacyjnych i spotów edukacyjnych).

Ponadto, w przygotowanym punkcie informacyjno-konsultacyjnym prowadzono rozmowy dotyczące zdrowego stylu życia. Spotkania edukacyjne dostarczyły wiedzę na temat niebezpiecznych procesów zachodzących w organizmie podczas zażywania tzw. środków zastępczych.

„Smak życia, czyli debata o dopalaczach”

Celem realizowanego programu profilaktyki uzależnień było:

- przeciwdziałanie rozpowszechnianiu psychoaktywnych środków zastępczych w środowisku dzieci i młodzieży,
- dostarczenie młodym ludziom od 13 do 15 lat informacji o tzw. dopalaczach w celu zwiększenia ostrożności i zmniejszenia ich otwartości na kontakt z tymi produktami,
- zwrócenie uwagi na problemy zdrowotne wynikające z korzystania z dopalaczy.

Adresatami programu byli uczniowie szkół podstawowych i gimnazjalnych.

III. REALIZATOR/WSPÓLREALIZATORZY/PARTNERZY Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii

Jednostką koordynującą i realizującą Program jest Urząd Miejski – Wydział Zdrowia, Polityki Społecznej i Aktywizacji Zawodowej, natomiast współrealizatorami i partnerami w zakresie działań wynikających z Programu są:

1. NS ZOZ Przychodnia „Merkury” sp. z o.o., Dąbrowa Górnicza, ul. Adamieckiego 13
Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia,
2. Fundacja „Droga” – Centrum Zdrowia Psychicznego, Dąbrowa Górnicza,
Al. J. Piłsudskiego 92/56,
3. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Dąbrowa Górnicza, Al. J. Piłsudskiego 2
4. Komenda Miejska Policji, Dąbrowa Górnicza, Al. J. Piłsudskiego 11,
5. Straż Miejska, Dąbrowa Górnicza, ul. Graniczna 21,
6. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna, Będzin, ul. Kościuszki 58,
7. Sąd Rejonowy, Dąbrowa Górnicza, ul. Graniczna 23 - I i II Zespół Kuratorskiej Służby
Sądowej,
8. Prokuratura Rejonowa, Dąbrowa Górnicza, ul. Graniczna 23,
9. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Dąbrowa Górnicza, ul. 3-go Maja 22,
10. Zagłębiowskie Centrum Onkologii Szpital Specjalistyczny im. Sz. Starkiewicza, Dąbrowa
Górnicza, ul. Szpitalna 13,
11. Placówki oświatowe
12. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Dąbrowa Górnicza,
ul. Graniczna 21,
13. Urząd Miejski/wydziały
14. Organizacje pozarządowe, podmioty i instytucje działające na rzecz rozwiązywania
problemów alkoholowych, m.in.:
  - Fundacja na Rzecz Zdrowia Psychicznego i Aktywności Społecznej „Przystań”, Dąbrowa
Górnicza, Al. Piłsudskiego 92/170,
  - Stowarzyszenie „Dar Serca”, Dąbrowa Górnicza, ul. Laski 107,
  - Fundacja „Godne Życie”, Dąbrowa Górnicza, ul. Św. Antoniego 107,
  - Polskie Towarzystwo Kulturalne, Katowice, ul. Francuska 102/4,
  - Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Dzieci i Młodzieży „Małolat”, Dąbrowa Górnicza,
ul. Al. Zwycięstwa 79
  - Stowarzyszenie KROKUS, Dąbrowa Górnicza, ul. Tysiąclecia 6/277,
  - Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczynne, Klucze, ul. Bolesławska 23,
  - Caritas Diecezji Sosnowieckiej, Sosnowiec, ul. Korczaka 5

IV. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Programu są mieszkańcy Dąbrowy Górniczej, w szczególności:

- osoby i rodziny doświadczające problemów związanych z narkotykami i narkomanią,
- osoby uzależnione od narkotyków i współuzależnione,
- dzieci i młodzież, w tym m.in. z grup podwyższonego ryzyka, ze środowisk zagrożonych z powodu dysfunkcji lub sytuacji społeczno-psychologicznej, a także ich rodzice,
- osoby zajmujące się zapobieganiem występowania problemów narkomanii i pomocą osobom i rodzinom z problemem narkomanii,
- uczestnicy ruchu drogowego – zwłaszcza mający doświadczenie prowadzenia pojazdów pod wpływem narkotyków i innych środków psychoaktywnych,
- podmioty publiczne, społeczne i prywatne działające w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów narkomanii.

V. CEL PROGRAMU, ZADANIA

Celem Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na 2019 rok jest

Ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych, wynikających z używania narkotyków i innych substancji psychoaktywnych, w tym tzw. dopalaczy ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.

Cel Programu realizowany będzie poprzez prowadzenie zadań polegających na podnoszeniu poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców nt. używania narkotyków i innych środków psychoaktywnych, w tym tzw. dopalaczy w prowadzeniu skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych przy wykorzystaniu zasobów instytucjonalnych miasta.

Zadanie 1

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem.

Sposoby realizacji Zadania 1:	Mierniki
1. Kontynuacja współpracy z lokalnymi placówkami leczenia uzależnień, w których prowadzone są oprócz terapii dla osób uzależnionych od alkoholu terapie dla osób z uzależnieniem krzyżowym, uzależnieniem od narkotyków i innych środków odurzających poprzez: - umożliwienie personelowi terapeutycznemu placówek udziału w szkoleniach specjalistycznych, wpływających na podniesienie kwalifikacji zawodowych, - umożliwienie prowadzenia grupy edukacyjno-terapeutycznej dla osób uzależnionych od różnych środków psychoaktywnych /poza alkoholem/: dopalaczy, marihuany, amfetaminy	- liczba przeszkolonych terapeutów - liczba osób z uzależnionych od narkotyków korzystających z terapii

Zadanie 2

Udzielanie pomocy psychospołecznej i prawnej rodzinom, w których występują problemy narkomanii.

Sposoby realizacji Zadania 2:	Mierniki
1. Współpraca z Komendą Miejską Policji i Strażą Miejską w prowadzeniu działań sprzyjających ograniczeniu zagrożeń patologii rodziny i eliminowaniu niekorzystnych czynników wpływających na obniżenie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców.	- liczba podjętych działań - liczba osób przeszkolonych w zakresie przeciwdziałania narkomanii
2. Umożliwienie udziału w szkoleniach z zakresu narkomanii i innych środków psychoaktywnych pracownikom służb i instytucji działających na rzecz rozwiązywania problemów narkomanii.	- liczba osób uczestniczących w szkoleniach
3. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego poprzez zlecenie im w drodze konkursu ofert na dotacje w 2019 roku w obszarze przeciwdziałania patologiom społecznym i profilaktyki uzależnień na zadania pn.: „Udzielanie porad prawnych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii”.	- liczba osób, którym udzielono porad prawnych
4. Prowadzenie stałego systemu komunikacji ze społecznością lokalną w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, alkoholowych, przemocy w rodzinie, sytuacji kryzysowych, itp. poprzez realizację działań związanych z funkcjonowaniem Miejskiego Telefonu Zaufania.	- liczba porad udzielonych osobom korzystającym z Miejskiego Telefonu Zaufania
5. Współpraca z placówkami oświatowymi prowadzonymi przez Miasto w zakresie organizowania dla dzieci i młodzieży w okresie wakacji letnich i ferii zimowych półkolonii z elementami programów profilaktycznych.	- liczba dzieci i młodzieży korzystających ze zorganizowanego wypoczynku letniego i zimowego - liczba placówek oświatowych
6. Organizowanie warsztatów edukacyjno – terapeutycznych dla osób pełnoletnich, problemowo używających narkotyki oraz dla ich rodziców i osób im bliskich.	- liczba uczestników warsztatów
7. Prowadzenie w szkołach programu profilaktyki uzależnień, skierowanego do	- liczba młodzieży uczestniczącej w programie

<p>młodzieży, stanowiącego przekaz informacji o procesie uzależniania się, oraz konsekwencjach używania narkotyków i innych środków psychoaktywnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie w ramach programu konsultacji psychoprofilaktycznych i wczesnej interwencji dla osób eksperymentujących z narkotykami i innymi substancjami psychoaktywnymi, okazjonalnie używających narkotyki i inne środki psychoaktywne oraz dla członków ich rodzin. 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba udzielonych konsultacji osobom objętych programem
--	--

Zadanie 3

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów.

Sposoby realizacji Zadania 3	Mierniki
<p>1. Kontynuacja współpracy ze szkołami podstawowymi, ponadpodstawowymi i gimnazjalnymi w podejmowaniu i rozwijaniu różnorodnych form oddziaływań profilaktycznych, prowadzonych w oparciu o szkolne programy profilaktyki i promocji zdrowia, zgodnych ze sporządzoną diagnozą zapotrzebowania na profilaktykę w środowisku szkolnym poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie programów zagospodarowania czasu wolnego, stwarzających młodym ludziom możliwości uczestnictwa w profilaktycznych zajęciach, - angażowanie młodych ludzi do udziału w atrakcyjnych formach spędzania wolnego czasu, które sprzyjają osobistemu rozwojowi, wzmacniają poczucie odpowiedzialności, własnej wartości oraz umożliwiają włączenie się do grup realizujących pozytywne cele np. zajęcia profilaktyczno – artystyczno – sportowe spełniające określone wymagania, - wspieranie pozaszkolnych programów profilaktycznych adresowanych do dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem i ich rodziców, - podejmowanie działań o charakterze edukacyjnym, przeznaczonych dla rodziców, wg potrzeb zgłoszonych przez szkolnych pedagogów, - prezentowanie teatralnych spektakli profilaktycznych, będących uzupełnieniem zajęć profilaktycznych oraz stwarzanie możliwości uczestnictwa dzieci i młodzieży w imprezach kulturalnych i sportowych, 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba szkół uczestniczących w realizowanych przedsięwzięciach profilaktycznych - liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w pozalekcyjnych zajęciach profilaktycznych i innych realizowanych w szkołach programach - liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w realizowanych przedsięwzięciach profilaktycznych - liczba zrealizowanych programów - liczba podjętych działań - liczba placówek oświatowych, w których prezentowano spektakle teatralne

<p>- promowanie i wsparcie przedsięwzięć profilaktycznych opracowanych i realizowanych przez dzieci i młodzież,</p> <p>- doposażenie w profilaktyczne materiały edukacyjne, informacyjne.</p> <p>2. Kontynuacja działań związanych z uczestnictwem w regionalnych i ogólnopolskich kampaniach edukacyjnych, obejmujących problematykę narkomanii /zakup pakietów materiałów profilaktyczno - edukacyjnych niezbędnych do przystąpienia do organizowanych przedsięwzięć przy udziale szkół rozpowszechniających idee kampanii).</p> <p>3. Prowadzenie we wszystkich typach szkół, w tym w specjalnych, zajęć/warsztatów profilaktycznych z obszaru wczesnej profilaktyki problemowej z zakresu narkomanii w oparciu o zgłoszone przez szkoły potrzeby.</p> <p>4. Udzielanie wsparcia osobom realizującym zadania profilaktyczne obejmującego problematykę narkomanii poprzez umożliwianie im uczestniczenia w szkoleniach podnoszących kwalifikacje zawodowe.</p> <p>5. Zorganizowanie szkolenia dla pedagogów i psychologów szkolnych rekomendowanego przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii i Ośrodek Szkoleniowo-Badawczy Stowarzyszenia MONAR.</p> <p>6. Prowadzenie działań dotyczących upowszechniania informacji o instytucjach w mieście, świadczących pomoc w obszarze rozwiązywania problemów narkomanii, alkoholowych i innych uzależnień, m.in. poprzez zakup i dystrybucję broszur, plakatów, informatorów, ulotek, itp.</p> <p>7. Przeprowadzenie badań ankietowych dotyczących używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych przez młodzież szkolną i dorosłych mieszkańców gminy i sporządzenie raportu z badań.</p> <p>8. Prowadzenie przez szkoły i placówki systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii w oparciu o diagnozę w zakresie występujących w tych jednostkach czynników ryzyka i czynników chroniących.</p>	<p>- liczba promowanych przedsięwzięć</p> <p>- liczba/rodzaj materiałów edukacyjnych, informacyjnych</p> <p>- liczba kampanii edukacyjnych</p> <p>- liczba uczestników warsztatów profilaktycznych</p> <p>- liczba osób przeszkolonych</p> <p>- liczba osób uczestniczących w szkoleniu</p> <p>- liczba i rodzaj rozpowszechnionych materiałów informacyjno – edukacyjnych</p> <p>- liczba przeprowadzonych badań</p>
--	---

Zadanie 4

Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii.

Sposoby realizacji Zadania 4	Mierniki
<p>1. Wspieranie instytucji, których statutowa działalność skierowana jest na tworzenie warunków prawidłowego rozwoju młodego pokolenia.</p> <p>2. Współpraca z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w obszarze przeciwdziałania patologiom społecznym i profilaktyki uzależnień.</p> <p>3. Prowadzenie szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób realizujących zadania obejmujące problematykę narkomanii, w szczególności dla pracowników placówek oświatowych, kulturalnych, pracowników socjalnych, kuratorów sądowych, funkcjonariuszy policji.</p>	<p>- liczba instytucji uczestniczących w przedsięwzięciach profilaktycznych</p> <p>- liczba organizacji pozarządowych i innych podmiotów zaangażowanych w działalność profilaktyczną</p> <p>- rodzaj podjętych działań</p> <p>- liczba osób korzystających ze specjalistycznych szkoleń</p>

VI. ŹRÓDŁA I ZASADY FINANSOWANIA ZADAŃ

1. Źródłem finansowania zadań wynikających z Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na 2019 rok są środki finansowe pochodzące z opłat pobieranych za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

2. Zasady finansowania zadań:

- wydatki przeznaczone na realizację zadań własnych gminy, wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii określonych w Programie zostaną ujęte w planie budżetowym na 2019 rok w Dziale 851 – ochrona zdrowia, rozdział 85153 – zwalczanie narkomanii oraz w Dziale 852 – pomoc społeczna, rozdział 85205 – zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz w Dziale 855 – rodzina, rozdział 85504 – wspieranie rodziny.

3. Dysponentem ww. środków jest Urząd Miejski w Dąbrowie Górniczej.

VII. SPRAWOZDANIE

Z wykonania Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii organ wykonawczy gminy zgodnie z art. 11 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii sporządzi raport – informację z realizacji podejmowanych działań i w terminie do dnia 31 marca roku następującego po roku, którego raport dotyczy, przedłoży go Radzie Miejskiej Dąbrowy Górniczej.